

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 31. marcija 1875.

Obseg: Vendar enkrat! — Kmetijska šola na Dolenskem. — Porentov panj, panj čebelorejske družbe in še drug panj — kateri pa je med njimi najbolji za nas? — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. — Še nekoliko zarad naselitev v Slavoniji. — Stelja in gnoj. (Dalje.) — Karlovška železnica. — Zapisnik 22. odborove skupščine slovenske Matice 10. aprila. (Konec.) — „Brencelj“. — Mrvice slovniške in slovarške. (Konec.) — Kakošne občine so boljše: velike ali majhne? — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Vendar enkrat!

Goveja kuga na Hrvaškem, v Slavoniji in vojaški Granici, ki je pretekla 3 leta na tisoče goved pomorila, in od kodar se je ta pošast večkrat na Kranjsko in Štajarsko zasejala, je zdaj prestala in živinski sejmi so zato povsod na Hrvaškem in Slavonskem odprti. To je — če le pri tem ostane — vesela novica tudi našim gospodarjem.

Kmetijska šola na Dolenskem.

Kakor znano, je sklenil deželni zbor napraviti deželno kmetijsko šolo, in sicer na Dolenskem.

Do sedaj je izvršba zborovega sklepa bila zadržana, ker je še le pred par tedni došla sankcija, da sme deželni odbor prodati deželnih obligacij v vrednosti do 80.000 gold., s katerimi se ima kupiti šoli primerno in potrebno posestvo, ker ima biti šola praktična, kakoršne naša dežela potrebuje.

V 57. listu „Laibacherice“ nahajamo nek dopis iz Rake, ki divjá proti ustanovi kmetijske šole na Kranjskem, podoben je navadnim ugovorom nasprotnikov posebno slovenskih šol; vsaj vzroki, katere navaja dopisovalec „Laibacherice“, so zelo jalovi, prazni, in kažejo, da ne pozná ne dežele in njenega ljudstva, ne namena kmetijskih šol.

Treba tedaj, da v našem listu temu nevednemu pisatelju o kmetijskih šolah nekoliko odgovorimo.

Najprvo pravi, da se je že večkrat dvomilo, bode li kmetijska šola Kranjski deželi, posebno kmetom kaj koristila, češ, da omika kmetiškega ljudstva je še silno revna in nizka; nikjer — pravi — ni videti umnega poljedelstva, nikjer umne sadje- in trtoreje. Milostno sicer priznava, da imajo nekateri grajščaki lepe kmetije, konečno pa pravi, da so vendar zelo slabe. Zdaj pa jo zatrobí, da z ustanovo kmetijske šole ne bo nič pomagano! Šolska omika po deželi je pomanjkljiva itd. Konečno priporoča kot edino rešilo vpeljavo popotnih učiteljev in ustanovo šolskih vrtov.

To so glavne ideje dopisa iz „Rake“.

Do sedaj so dvomili o potrebi in koristi kmetijskih šol le nekateri, in to samo taki, katerim je hud trn v peti to, da imajo biti slovenske; za stvar in za blagor dežele jim je pa že tako malo mar. Vsi drugi

deželani pa želijo prepotrebni gospodarskih šol, kakoršne imajo že mnoge druge dežele po Avstriji in po vsi Evropi. Koliko gospodarskih šol je že na Českem; Moravska dežela sama jih ima 12! Belgija, Anglija imajo dovolj takih učilnic, katere so pripomogle, da ondot kmetijstvo sedaj tako lepo cvete. Štajerci so ustanovili kmetijsko šolo v Grotenhofu, za katero so čez 100 tisoč potrosili, vinorejsko šolo v Mariboru, blizo Gradca imajo vrtnarsko šolo, in obravnava se ravno zdaj o tem, da bi tudi v zgornjem Štajarskem napravili kmetijsko šolo, katera bi se imela posebno z živinorejo pečati. Kako to tedaj, da bi za ves svet bile kmetijske šole dobre, potrebne in tudi velekorišne, le za Kranjsko ne? Ali ne tiči za tem grmom zavidnost Vaša, gospod dopisovalec? Kmetiškega ministerstva glavno načelo in delo je podpirati in širiti kmetijski poduk, in radovoljno je ministerstvo pripravljeno z denarnimi podporami pospeševati ustanove kmetijskih šol; taisto je tudi pri nas to pokazalo, ker je že več let pozivljalo našo kmetijsko družbo, da naj skrbi za ustanovo kmetijske šole, ter lastnovoljno obljubilo zdatne denarne podpore, katero je sedaj odločilo od 20.000 do 30.000 gold.

Vi pravite, da je naše kmetijsko ljudstvo še zelo malo omikano, da nikjer ni videti lepega in umnega poljedelstva, sadjereje, trtoreje itd. Gospodine, ali se ne kregate s svojo lastno pametjo, ko kaj tacega trdite? Če je pri nas zanemarjeno kmetijstvo, zato je treba zboljšati ga in ravno zato je deželni zbor sklenil, tej veliki potrebi zadostiti z ustanovo gozdarske šole v Šneperku, sadje- in vinorejske šole na Slapu in sedaj z ustanovo kmetijske šole na Dolenskem. To vsak izmed nas vé in vsak rodoljub bode gotovo hvaležno priznaval blagi namen deželnega zastopa, da se brž ustanovi prepotrebna kmetijska šola, katera bo izobrazevala ne le nekoliko majerjev za grajščake, čeravno je tudi njim potreba umnih oskrbnikov, kar tudi vi sami priznavate, ampak posebno tudi veliko umnih gospodarjev za kmetiška posestva.

Davki so silni na Kranjskem, občinskih doklad je vedno več, treba tedaj, da po poduku odpremo vir studentu, to je, kmetijstvu, ki največ redí našo deželo.

Tudi mi dobro vemo, da je še veliko zboljšati, da imamo v deželi še mnogo skritih zakladov, na pr. o živinoreji; ona zboljšana bi mogla posebno gorenskim kmetovalcem še zdatno povzdigniti blagostanje; — vinoreja, katera na Vipavskem, kjer je že ustanov-

ljena za oni eminentno vinorejski kraj prepotrebna vinorejska šola, ima velikansko prihodnost; pa tudi na Dolenskem, vsaj je pred par leti nek znan grajščak V. imenoval Dolensko celo prihodnjo deželo Avstrijske Champagne!

Z napravo ene kmetijske šole — pravite — se ne bo kmetijstvo v deželi nič zboljšalo.

Obžalovati moramo tako abotno pa hudobno pisanje. Da! gotovo več šol bi še več koristilo, in ustanovili bi jih, ko bi le dežela imela dovolj denarnih moči. Za trdno pa smo prepričani, da bo tudi ena sama na Dolenskem veliko dobrega storila in da se bo po celi deželi v 10 letih lepi sad njenega delovanja pokazal. (Kon. prih.)

Porentev panj, panj čebelorejske družbe in še drug panj — kateri pa je med njimi najboljši za nas?

19. dne t. m. so se v pisarnici Ljubljanske kmetijske družbe zbrali nekateri izvedeni čebelorejci, med katerimi so bili tudi gospodje župnik Jerič, gvardjan Salvator in Sovan stareji, in so presojevali od gosp. župnika Porente poslani, nekoliko predrugačene panjove, ter se zedinili o sledeči razsodbi: 1) Vsak panj po Dzierzonovi sistemi, to je, s premakljivimi satniki, je hvale vreden; 2) dolgost panjev s 27 palci, kakor jo imajo Porentovi, je prava; ši rokost in visokost pa je onih panjev najprimernejša, kakor jih dela družba čebelorejna.

Želja je bila zopet enoglasno izrečena: naj bi se v prihodnje vsi panjovi narejali po teh razmerah, da tako tudi v tem pridemo do edinosti. Želeli bi pa tudi to, da so, kolikor mogoče, dober kup, in se jih potem poprimejo vsi naši čebelorejci po celi deželi in stare panjove pomečejo kot staro šaro iz svojih čebelnjakov, kajti neprecenljiva prednost novih panjev s premakljivimi satniki je ta, da v takih panjih ima čebelar čebele popolnoma v svojih rokah in da ravna z njimi in jim pomaga, kakor po okoliščinah za potrebno in dobro spozná; — v starih zabojih mora le gledati, a nič pomagati.

Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.

Spisuje Luka Porenta, župnik in čebelar v Bohinji.

Že je 26 let preteklo, kar se prav marljivo s čebelorejo pečam, in sicer precej po velikem, ker navadno 100—120 plemenjakov čez zimo ohranujem. Vedno sem tudi želel, da bi se čebeloreja na Kranjskem na višo stopinjo povzdignila, in da bi, ako bi bilo mogoče, kolikor toliko k temu pripomogel. Iz tega namena sem marsikaj o čebeloreji bral, marsikaj premišljeval, pa tudi mnoge poskušnje delal, ktere so se mi včasih dobro obnesle, včasih pa tudi več ali manj spodletele.

Začel sem čebelariti spomladi leta 1849. Ali prvih 8 let si nisem mogel s svojo čebelorejo na nobeno stran kaj prida pomagati, zakaj umno čebelarstvo ni mi še bilo znano; čebelaril sem namreč po stari Kranjski šegi, s starim Kranjskim panjem brez premakljivega satovja.

V začetku leta 1857, tedaj pred 18 leti, mi pa pride v roke čebelarska knjižica, pisana v nemškem jeziku pod naslovom: „Illustrirter neuester Bienenfreund; mit besonderer Berücksichtigung der Bienenzucht-Methode des Pfarrers Dzierzon*) und den neue-

*) Dzierzon, fajmošter v Karlsmarktu v Pruski Šleziji, je oče panjev z gibljivimi satniki.

sten Erfahrungen der anerkannt tüchtigsten Bienenwirthen. Herausgegeben von Professor Moritz Beyer und Pfarrer J. F. O. Kühner. Dritte Auflage. Leipzig, Verlag von Otto Spamer 1855.“

Z veseljem sem to knjižico prebiral, in spoznati moram, da sem mnogo prav koristnih naukov zastran čebeloreje v njej našel; al med vsem drugim mi je najbolje dopadla Dzierzonova sistema. — Sklenil sem zdaj tudi pri svoji čebeloreji brez odloga to sistemo poskusiti.

Ko pa to reč bolj natanko premišlujem, in pregledujem obrise, po katerih so Dzierzonovi izvorni panjovi narejeni, nisem se mogel misliti obraniti, da izvorni Dzierzonov panj, dasiravno ima mnoge prednosti, vsaj kakor je v imenovani knjižici popisano, za naše, posebno za naše gorenske kraje nič prav pripraven ne bo, in da se ga bodo naši čebelarji težko težko kdaj prav z veseljem poprijeli; in zakaj? 1) Zato, ker je prevelik, — 2) zato, ker je pretežek, — 3) zato, ker je predrag, 4) zato, ker je za prevaževanje v ajdo itd. popolnoma nepripraven, in 5) zato, ker v uljnaku preveč prostora vzame. — Da se pa tega tudi naši čebelorejci bolje prepričajo, moramo pogledati, kako je izvorni Dzierzonov panj v zgoraj imenovani knjižici popisano.

Dzierzonovi panjovi so, kakor se v tej knjižici bere, panjovi za eno čebelno družino (Einbeuter) ali za dve družini (Doppelbeuter), ali pa še za več čebelnih družin (Vielbeuter).

Poglejmo le samo prvega, to je, za eno čebelno družino. Ta panj je, kakor se bere, 1 vatel dolg, znotraj v svitlobi 10 palcev širok, in 18—20 palcev visok. To je še le panj, ki ima le samo dva predala. Spodnji predal je 12 palcev visok, zgornji tedaj 6—8 palcev.

Če je pa panj še viši, postavimo, 24—30 palcev, se v tri predale razdeli. Narejen je iz desek ali dilj, ki so do dveh palcev debele. Tak je tedaj izvorni Dzierzonov panj, to je tak, kakoršne je ta mojster pred 20 leti delal, in v taki podobi je tudi meni vedno pred očmi migljalo, ko sem se pripravljalo, Dzierzonove sisteme se poprijeti. Po vsem tem sam pri sebi na dalje modrujem: 1) Ta panj bo za naše kraje prevelik, zakaj pri nas je bolj mrzel kraj, spomlad je tukaj navadno bolj pozna, zato nam tudi čebele navadno bolj pozno rojijo, večkrat še le okoli kresa. Ker nam pa čebele bolj pozno rojijo, in se jim navadno takrat, kadar odrojijo, še paša odtrga, ker ljudje meje in travnike pokosé, nam toraj veliko medu nanositi, in posebno roji tudi veliko satja narediti ne morejo. Skušnja nas uči, da so še naši navadni Kranjski panjovi, posebno družici in tretjiči komaj do polovice s satovjem napolnjeni, včasih pa še komaj zaprti, kadar jih v ajdo pošiljamo; in da še ti ne pridejo večidel polni iz ajde domu, če se jim paša le količkaj odtrga, dasiravno so v svitlobi skoraj na pol manjši, kakor le sam spodnji predal Dzierzonovega panja. Če tedaj tudi najboljšega prveca v tako omaro usadim, bo mogla paša v ajdi že izvrstno dobra biti, da mi bo le spodnji predal napolnil, zgornja dva predala bota pa gotovo večidel prazna nazaj domu prišla; kaj bo pa še le kak reven obrujček ali celo tretjič k temu rekel, če ga v tako bajto spravim, saj ga bo še strah notri v taki strašni votlini.

2) Ta panj bo za naše kraje pretežak; zakaj naši čebelarji imajo navado, da svoje čebele zastran boljše paše spomladi in tudi poleti sem ter tje prenašajo; tako postavimo, nosijo naši Gorenci svoje panjove v planine, pa tudi po drugih krajih zdaj v rsje, zdaj v kostanj itd. in to prenaševanje panjev še dostikrat slabe ženske oskrbljujejo. Naš navadni Kranjski panj je tudi

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pöli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 7. aprila 1875.

Obseg: Nujni razglas Kranjskim gospodarjem o zadevi ovác, ki jih družba kmetijska razdeli iz državne subvencije. — Kmetijska šola na Dolenskem. (Konec.) — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. (Dalje.) — Sadjerejcem na znanje. — Postava o obrambi poljščine. (Konec.) — Odkodi ima Kranjska dežela svoje imé? (Dal.) — „Skutnik = skupnik“. — Slovansko slovstvo. — Koliko naj se županijam dá opravila. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Nujni razglas Kranjskim gospodarjem

o zadevi ovác, ki jih družba kmetijska razdeli iz državne subvencije.

V 12. listu „Novic“ je bilo oklicano, naj gospodarji, ki želijo Ugoviških ovác dobiti, vložijo dotične prošnje, od župana in predstojnika podružnice potrjene, do 20. dne t. m. Ker pa okoli 80 parov na Koroškem iz državne subvencije nakupljenih mladih ovác pride že 23. dne t. m. na Kranjsko, zato se opomnijo ovčarji, ki želijo tega blagá dobiti, naj **prošnje svoje zadnji čas do 15. dne tega meseca** podpisaneu odboru predložijo, sicer ne dobijo nič. — Gospodje predstojniki kmetijskih podružnic se vljudno prosijo, ta opomin tudi razglasiti v nedeljo po službi božji.

Ob enem se pa še to naznanja, da gospodarji, katerim se bodo ovce dale, **pridejo po nje gotovo 23. dne tega meseca.** Da pa se vsaj nekaterim okrajša pot, je podpisani odbor to reč tako vredil, da ovce, ki jih dobijo Gorenci iz Bohinjskega, Radoliškega, Jeseniškega in Tržiškega okraja, ostanejo v **Radoljici** pod skrbjo predstojnika podružnice Radoljske gospoda Homana, — ostalih družih ovac pride nekaj v **Ljubljano**, kjer jih dobijo nižji Gorenci in Dolenci in se oglasijo v pisarnici družbe kmetijske, — nekaj Notranjcem namenjenih pa pride v **Postojno**, kjer naj se dotični gospodarji oglasijo pri predstojniku podružnice Postojnske, gosp. dekanu Hofstetterji.

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske v Ljubljani 4. aprila 1875.

Kmetijska šola na Dolenskem.

(Konec.)

Na dalje govorite o šolski omiki po deželi, katera po Vašem mnenji ne zadostuje umnišemu izobraževanju v gospodarstvu. No, to je zopet kaj! Namejnena je nižja kmetijska šola, v katero more po predpisih izdanih od ministerstva, vstopiti mladeneč, ki je dovršil ljudsko šolo.

Kvasite tudi o kmetih v „fraku“, kakoršni bodo po Vaših mislih izšolani dijaki kmetijske šole. Gospodine! ali veste, kaj je nižja praktična kmetijska šola, ali ste brali načrt podučevanja (program) pri-

hodnje kmetijske šole? Gotovo ne! ker ne bi potem govorili o kmetih v „fraku“. Dijaki bodo morali delati vsa opravila in sicer vsaki dan po 5 do 6 ur. Ali ni mar to dovolj? kaj bi mar radi, da bi kot pravi hlapci kopali grabne, kamnje lomili, gnoj kidali cele dni? Ali slovenskemu kmetijskemu mladenču ne privoščite več, da bi se namreč nekoliko s kmetijsko znanostjo, katera je glavni in prvi steber vsega kmetijskega napredka, soznanil? ali ste res tako hudobni, da ste odločili, da slovenska mladina je le za sužnega in da za njo zado- stuje, če se nekoliko v krampanju bolj izuri? Slovencu priznavajo tudi najljutiši sovragi, da je duševno zmožen, zato bo na dobro in praktično uredjeni kmetijski šoli, kjer bo slišal dobre kmetijske nauke, se tako izobražil, da bo vrnivši se v ožji svoj domovinski kraj sam napredoval, ob enem pa tudi z dobrim izgledom in umno besedo mogel podučevati svoje sosede. Mi nismo sicer proti temu, da bi učenci ne delali; da bi pa morali celo kmetijo sami obdelati, to se nam zdi nemogoče, ker koliko časa bi pač ostalo potem za teoretično podučevanje tim bolj, ker ostanejo le dve leti v šoli.

V Vaši milosti še končno vendar svetujete, da naj ima šola dovolj njiv, travnikov itd. To je že sklenjeno in prav zarad tega bil je tudi hudi boj v zboru, ker nasprotniki so hoteli le kacic 20.000 gold. dovoliti za nakup posestva, s tem zneskom pa bi še pohištva ne mogli dobiti.

Dobro urejene, z vsemi kulturnimi predmeti kakor z njivami, s travniki, s sadnimi vrti, z nogradi, in tudi z gozdom — ker se ima tej šoli vsvojiti tudi gozdarska šola — priskrbljene kmetijske šole je naši deželi treba, in za ustanovo take smo se vedno poganjali, kar se je tudi uresničilo v deželnem zborovanju leta 1874.

Vi menite, da le po popotnih učiteljih bi se kaj dalo opraviti za povzdigo kmetijstva v naši deželi. Tudi mi priznavamo važnost popotnih učiteljev in prav z ustanovo kmetijskih šol bo mogoče, da dobimo v deželo sposobnih učiteljev, kateri bodo mogli o počitnicah in posebnih časih iti v posamesne okraje dežele in tam podučevati mlajše in stareje kmetovalce.

Tako so kmetijske šole vredjene tudi v sosednih deželah in sicer na Štajarskem, Koroškem in Goriškem.

*) Goriški časnik „Glas“ piše o koristi tamošnje deželne kmetijske šole za izučenje brezplačnih učenikov iz vrste kmetov samih tako-le: Sad poduka na tukajšnji

Na Štajarskem so imeli popotnega učitelja ranj. slavnega Feuserja, sedaj pa so opustili imenovati posebnega popotnega učitelja, in s podporo kmetijskega ministerstva se poslužuje Štajarska kmetijska družba kmetijskih učiteljev, ki so nameščeni v deželi, kakor prof. dr. Wilhelm v Gracu (na Joaneum-u), Ad. Baumgartner, vodja kmetijske šole v Grotenhofu, H. Göthe, vodja vinorejske šole v Mariboru, H. Kalman, bivši učitelj na Mariborski vinorejski šoli itd. Na Koroškem deluje kot popotni učitelj gosp. Schütz, vodja kmetijske šole v Celovcu, na Goriškem pa učitelji ondotne deželne gospodarske šole. —

Da pa je našemu deželnemu zboru bilo dokaj mar za vsestranski poduk tudi odraslih kmetovalcev, spričuje to, da se je sprejela v program tudi ustanova posebnih specialnih kurzov, ki bodo trajali po 8 do 14 dni na kmetijski šoli, katerih se bodo lahko vdeleževali tudi odrasli kmetovalci. Tako bo na pr. kurz za sadjerejce zopet poseben kurz za trto in vinorejce, za vrtnarje, za živinorejce. Jeseni ob času trgatve bo poduk o napravi vina itd. Takih le nekoliko dni trajajočih podukov se bodo lahko v obilnem številu kmetovalci vdeleževali, in za deželo bo to velevažno in koristno, ker oni, ki čuti potrebo, da se izuri v kletarstvu, bo že žrtoval par dni, da se bo od doma odtrgal in šel v šolo, katera ga bo v potrebnem podučila. Taki kurzi so sicer novi, pa povsod se kažejo velekorišni. Ker visoko kmetijsko ministerstvo radodarno podpira take specialne kurze (na pr. Štajarski kmetijski družbi je podelilo letos 2000 gold.), nadejati se je, da bo tudi naša Kranjska kmetijska družba dobila v ta namen kako subvencijo, s katero bo mogla podpirati manj premožne kmetovalce, da se bodo mogli vdeležiti prekorišnega poduka.

Gospodine iz Rake! vidite, da je že za vse preskrbljeno; zakaj niste brali programa, ki je bil po časopisih, ki so govorili o razpravi deželnozborski zarad ustanove Dolenske kmetijske šole, tudi razglašen.

Kar zadene ustanove šolskih vrtov, Vam moremo povedati, da smo že skrbeli za to in da je naša Kranjska kmetijska družba s subvencijami, katere je prejela od sl. kmetijskega ministerstva, ustanovo takih vrtov že primerno podpirala in pospeševala.

Sicer bo naša skrb, da bomo vse dobro in potrebno zahtevali, kar koli zamore pospeševati kmetijstvo v naši deželi, če bomo imeli tudi več kmetijskih šol. Da! s preblagim rajn. Costom tudi kličemo, dobrih šol in zopet dobrih šol, tako tudi kmetijskih šol nam je treba in te hočemo po zmožnosti ustanoviti v naši deželi, katera je eminentno poljedelska.

Kar ste h koncu svojega dopisa, modri „Nathan“, čenčali o napravi kmetijske šole v Kotu in Polhovem gradcu, je pač tako, da ste prav očitno kazali svetu resnico starodavnega pregovora, ki pravi: „naj čevljar ostane pri svojem kopitu“.

Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.

Spisuje Luka Porenta, župnik in čebelar v Bohinji.

(Dalje.)

4. Tega panja se naši Gorenski čebelarji ne morejo poprijeti zato, ker je tudi za prevaževanje v

kmetijski šoli se že letos kaže. Slišimo, da je gosp. Anton Belin iz Kobarida, ki je tukaj poslušal poduk v sadjereji, pretekli ponedeljek po službi božji doma razlagal kmetom, kar se je tukaj učil, in da ga je obilno kmetov prav pridno poslušalo. Ako ga bodo še drugi posnemali, bode ta poduk donašal obilen sad.“

Vred.

ajdo popolnoma nepripraven. Kako to? Tako-le: Naš navadni Kranjski panj je skoraj ravno tako dolg, kakor ta tukaj popisani Dzierzonov, namreč okrog enega vatla, širok je le okrog 12 palcev, in visok navadno 6 palcev. Mi navadno po 40 takih panjev na en voz naložimo, naložimo namreč 4 vrste, v vsako vrsto pride po 10 panjev, in tak voz je potem kaci 10 čevljev dolg in okoli 2 čevlja ali 24 palcev visok. Zdaj pa računimo! Dzierzonov panj je pa od zunaj 14 palcev širok, zamorem jih toraj komaj 9 v eno vrsto naložiti, Dzierzonov panj je pa 18—20 palcev visok, če ima še le dva predalca, če ima pa tri predale, je 24—30 palcev visok. Koliko taci panjev morem tedaj na en voz naložiti? K večemu 9, zakaj če jih dve vrsti eno na drugo naložim, bo voz previsok, če pa dve vrsti eno zraven druge naložim, bo voz preširok, na vsak način pa tudi za enega konja pretežek. Računimo naprej. Če pošljem iz Bohinja — in taka se godi vsim čebelarjem na visokem Gorenskem — postavimo na Soriško polje ali kam blizo Šmarne gore en voz čebel, to je 40 Kranjskih panjev, mi to najmanj 20 goldinarjev stroškov prizadene, predno čebele spet nazaj domú pridejo, in če en voz Dzierzonovih, tedaj le 9 panjev v ajdo pošljem, me bo voznina tudi ravno toliko, namreč 20 gold. stala. Po takem pride voznina od enega samega Dzierzonovega panja na dobra 2 gold. Le še naprej! Mislimo si, da nam čebele, en panj k drugemu, po 10 funtov medu v ajdi naberó, s tem sme tukaj na Gorenskem že vsak čebelar zadovoljen biti, in računimo en funt medú na 20 soldov, kakor ga pa kupci o trgani že malokdaj plačujejo, nam tedaj prinese en panj v ajdi 2 gold., če je letina še precej dobra. Če tedaj en voz naših Kranjskih, to je, 40 panjev v ajdo pošljem, in mi vsak panj 10 funtov prinese, mi prinese vseh 40 panjev 400 funtov medú, 1 funt po 20 soldov, znese 80 gold.; ako mi 20 gold. voznina vzame, mi vendar še 60 gold. čistega dobička ostane. Ako pa en voz izvernih Dzierzonovih, tedaj le 9 panjev, ker več jih ne morem na en voz naložiti, v ajdovo pašo pošljem in mi vsak 10 funtov prinese, mi bo vseh 9 panjev 90 funtov medú prineslo. Voznina mi bo ravno tako 20 gold. vzela, 9 poslanih panjev mi bo pa le 90 funtov, tedaj le za 18 gold. medú prineslo, imam tedaj še v dobrih letinah pri enem vozu čebel 2 gold. zgube; zakaj da bi mi čebele zavoljo tega, če jih v tako velikih in težkih panjih v pašo pošljem, kaj več medú v ajdi nabrale, kaj tacega utegne le tisti verjeti, ki o čebeloreji nobene znanosti nima. Kaj bo pa še le takrat, kedar čebele v ajdi malo ali celó nič ne dobé, ali pa še celó nazaj domu pridejo, kakor so od doma šle, kar se nam tudi le prerado prigodí?

5. Ta panj tudi zato za nas ne bo, ker v ulnjaku preveč prostora vzame. Naš navadni Kranjski panj je 12 palcev širok, in 6 palcev visok, Dzierzonov je pa 14 palcev širok in 18—20 palcev visok, če je še le za dva predala narejen, tedaj skoraj štirikrat toliko prostora potrebuje, kakor en naš. Lahko si tedaj mislimo, kakošen ulnjak bi moral čebelar imeti, kateri bi hotel s takimi panjovi kaj bolj po velikem čebelariti. — Če, na pr. jaz 100 taci panjev čez zimo za pleme pustim, jih bom imel, kedar bodo čebele odrojile, vsaj kaci 240—250, če bodo še slabo rojile. — Zdaj imam ulnjak za 240 navadnih Kranjskih panjev narejen, pa je že precej velik, kakošen bi še le moral biti, ko bi hotel kaci 250 Dzierzonovih panjev v ajdo poslati, saj bi moral skoraj vse Bohinjske konje najeti, da bi mi vse te omare prepeljali, ker se jih ne more čez 9 na en voz naložiti. — Zraven tega bi morali tudi gospodarji, kateri čebele v ajdovo pašo jemljejo, svoje ulnjake prenarediti, kar bi komaj radi storili.